

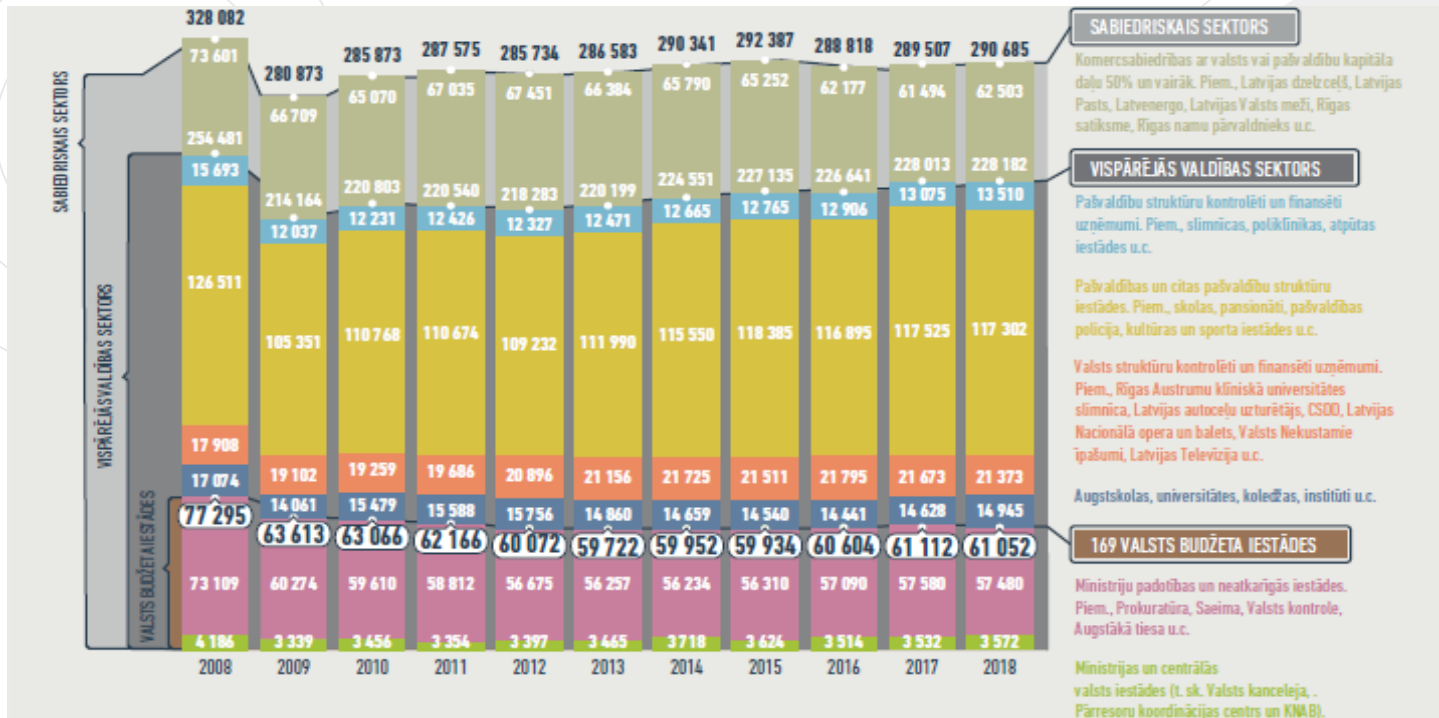
Darba samaksa un nodarbināto skaits valsts budžeta iestādēs 2018. gadā

Valsts kanceleja,
2019. gada 12. augusts

Saturs

- Sabiedriskā sektora uzbūve
- Nodarbināto skaits budžeta iestādēs pa iestāžu līmeņiem un nodarbināto grupām 2018. gadā
- Vidējā darba samaksa 2018. gadā
- Darba samaksas salīdzinājums ar privāto sektoru 2018. gadā
- TOP 10 iestādes pēc nodarbināto skaita 2018. gadā
- Vidējā nodarbinātā portrets 2018. gadā
- Kopsavilkums un secinājumi
- Ziņojumā izmantotie jēdzieni un noderīgas saites

Sabiedriskā sektora uzbūve

Valsts budžeta iestādēs nodarbinātie veido tikai **21%** no sabiedriskajā sektorā nodarbinātajiem

Avots: Centrālās statistikas pārvaldes 2018. gada 4. ceturkšņa dati

Nodarbināto skaits valsts budžeta iestādēs vidēji 2018.gadā

57 916

Neatkarīgajās institūcijās –
2134 jeb 4%

Ministriņās – 3250 jeb 5%

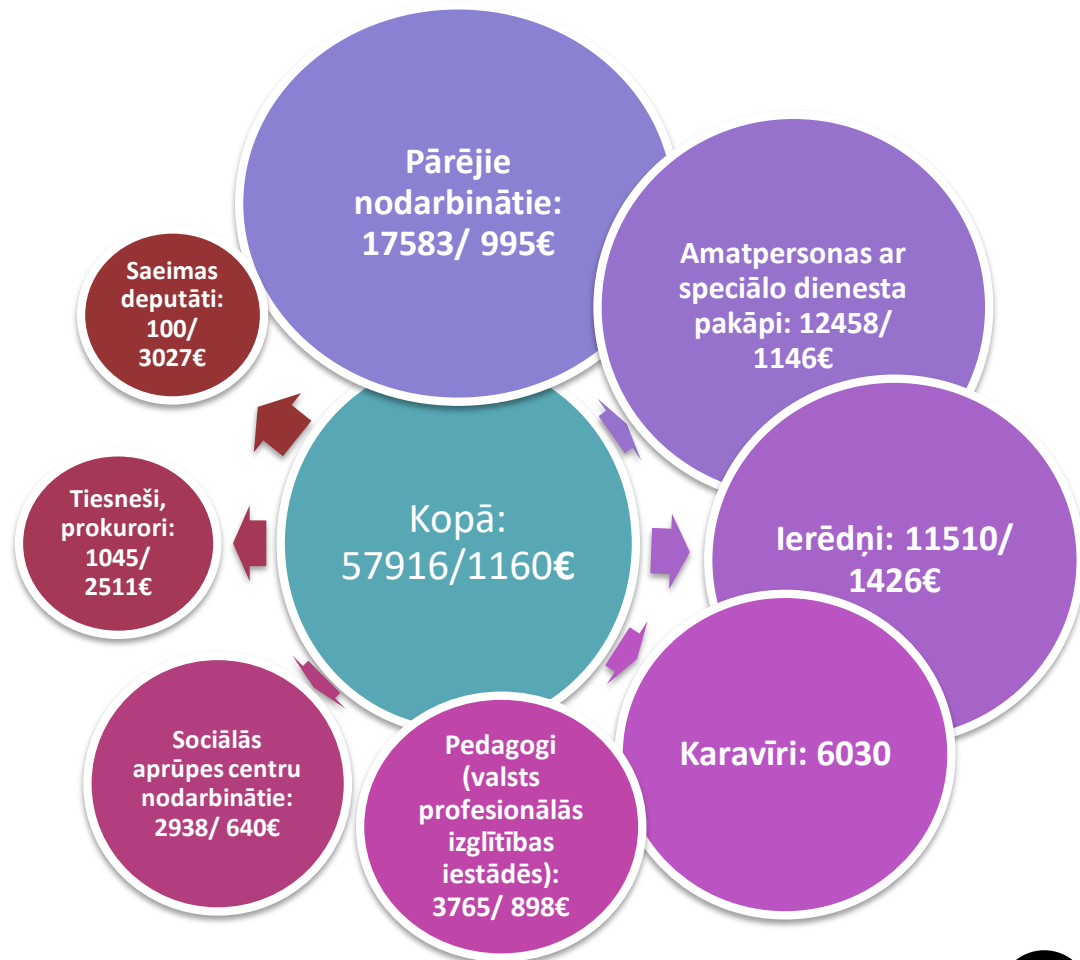

Ministriju padotības iestādēs -
52 532 jeb 91%

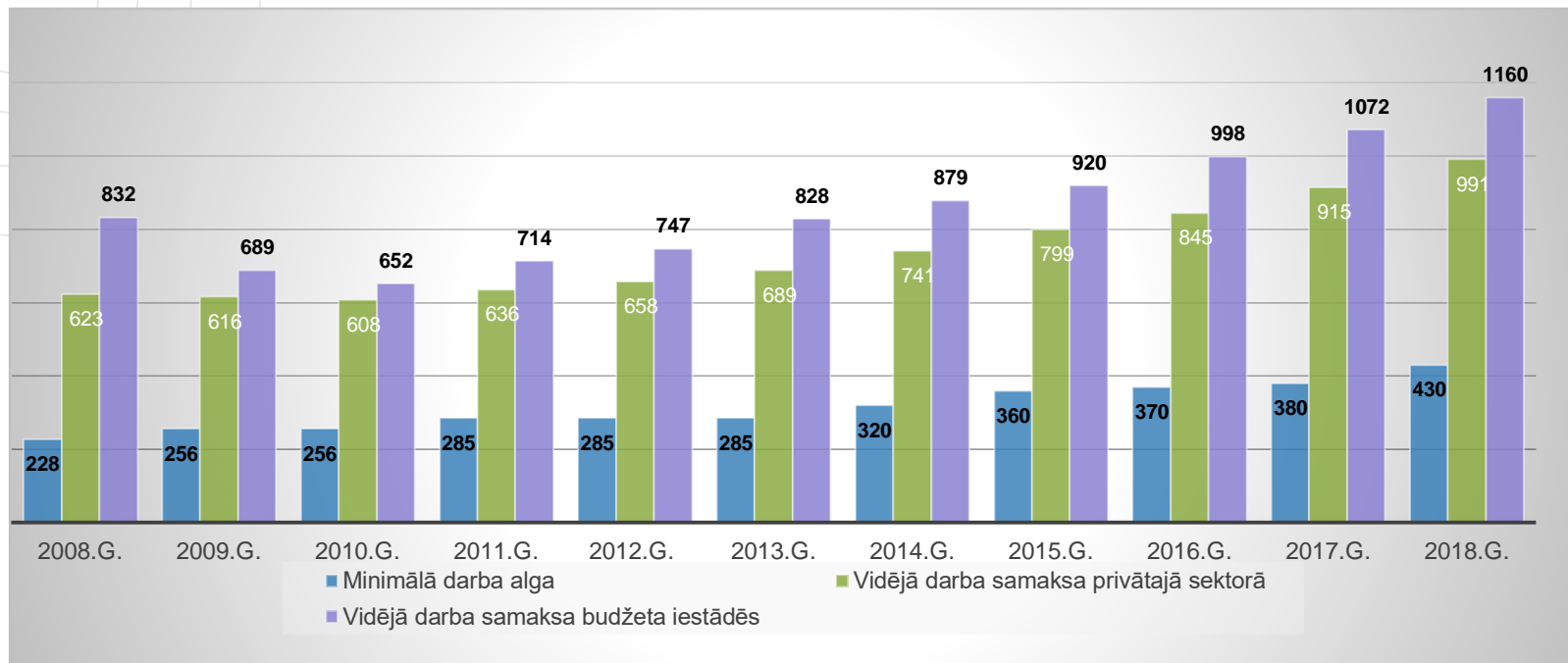
Avots: AUS

Aprēķina metodika: Nodarbināto skaitā neietver uz laiku nodarbinātos, kurus finansē ES fondi, un uzņēmumu līguma nodarbinātos.

Nodarbināto skaits un faktiskā darba samaksa uz 1 nodarbināto valsts budžeta iestādēs sadalījumā pa nodarbināto grupām 2018.gadā vidēji, skaits un *euro*

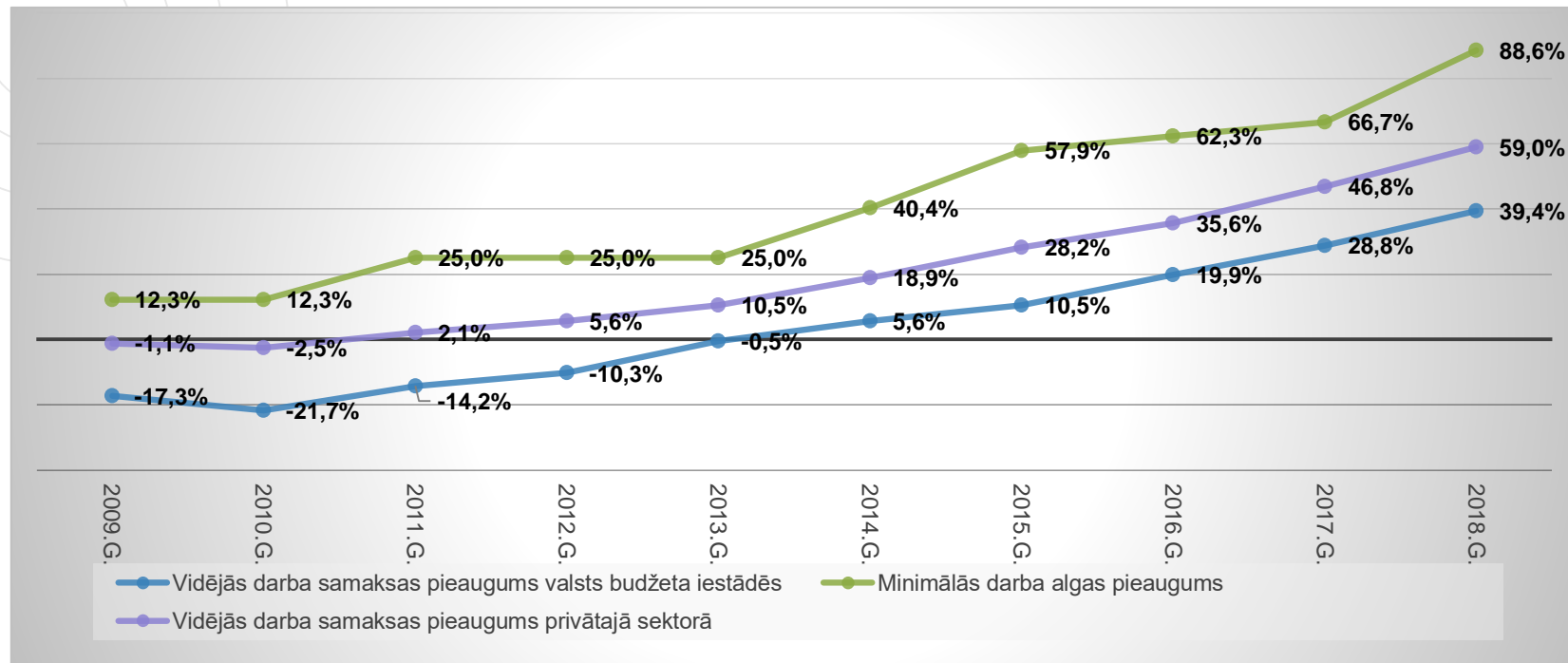

Vidējā darba samaksa valsts budžeta iestādēs, privātajā sektorā un minimālā darba alga 2008. - 2018. gadā, *euro*

Avots: AUS un CSP dati
Aprēķina metodika: AUS neietver uzņēmumu līguma nodarbinātos

Vidējās darba samaksas valsts budžeta iestādēs un privātajā sektorā un minimālās darba algas izmaiņas 2008. - 2018. % pret 2008. gadu

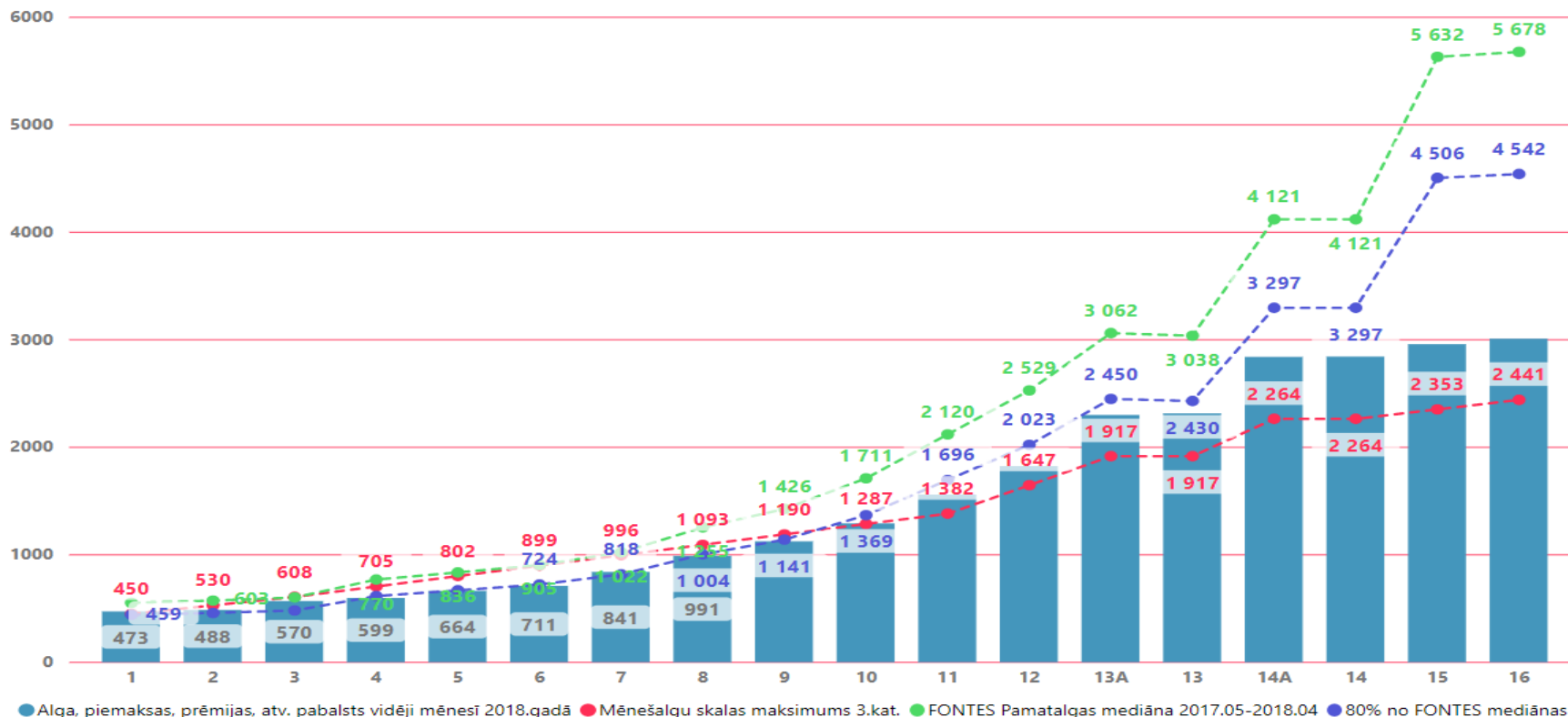

Avoti: AUS un CSP dati

Aprēķina metodika: AUS neietver uz uzņēmumu līguma nodarbinātos

Darba samaksa vidēji mēnesī 2018. gadā valsts pārvaldes iestādēs, kuras izmanto mēnešalgu skalu, salīdzinājumā ar atbilstošo amatu darba samaksu privātajā sektorā

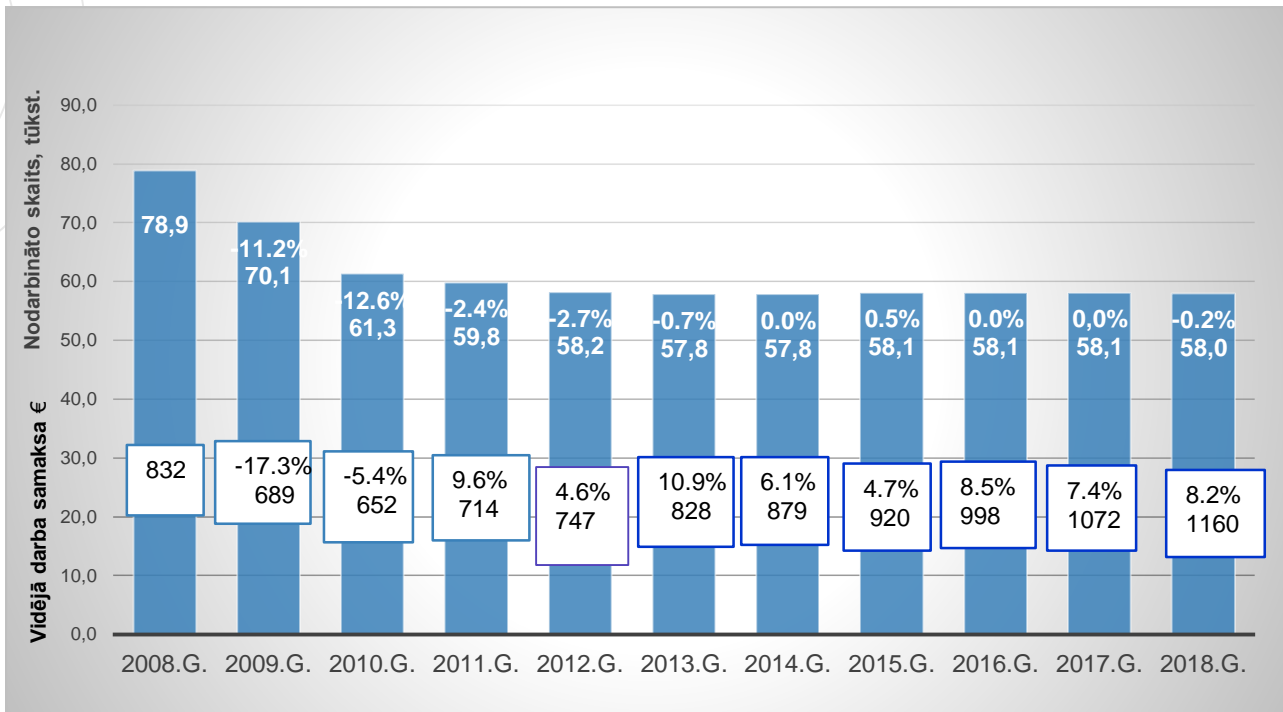
Darba samaksa vidēji mēnesī 2018.gadā valsts pārvaldes iestādēs, kas izmanto mēnešalgu skalu

Avots: AUS un Fontes

Aprēķina metodika: AUS neietver uz uzņēmuma līguma nodarbinātos.

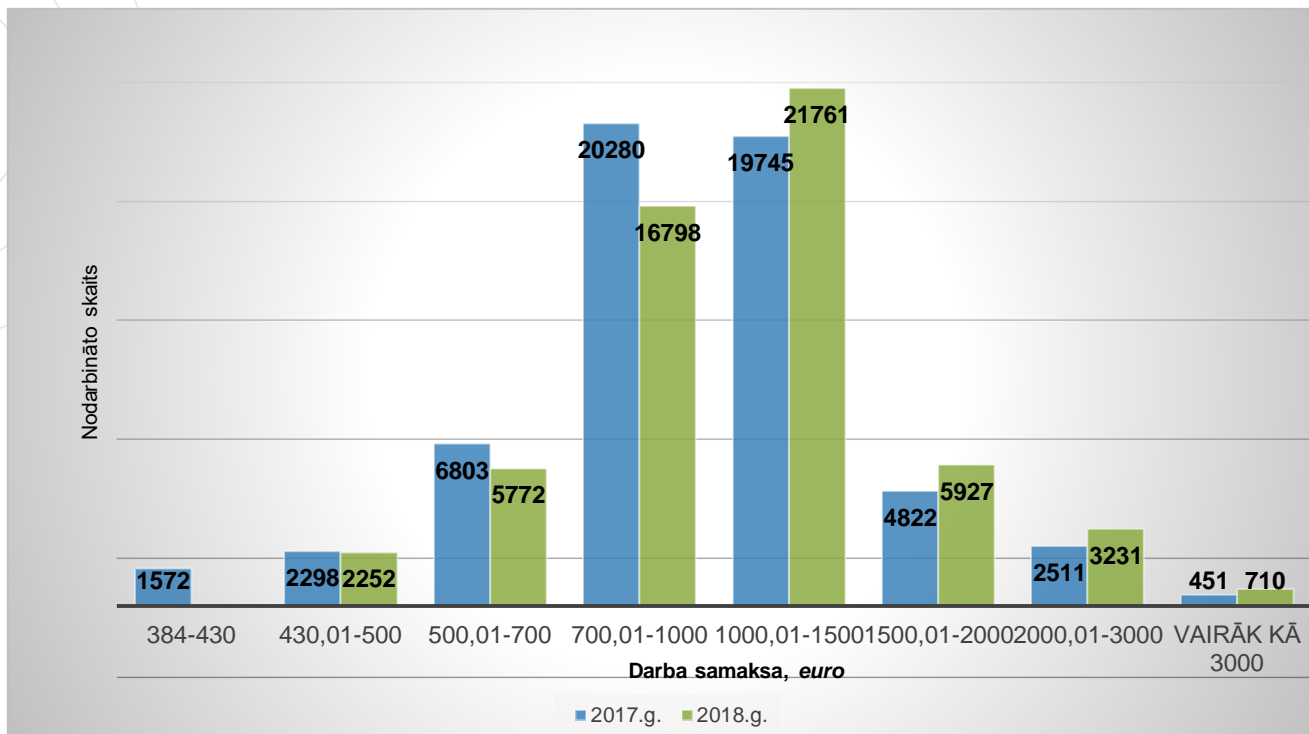
Vidējais nodarbināto skaits un vidējā darba samaksa valsts budžeta iestādēs 2008.-2018.g. un salīdzinājumā ar iepriekšējo periodu, skaits tūkstošos un vidējā darba samaksa *euro* un %

Avots: AUS

Aprēķina metodika: Nodarbināto skaitā neietver uz laiku nodarbinātos, kurus finansē ES fondi, un uz uzņēmumu līguma nodarbinātos.

Nodarbināto skaita sadalījums pēc darba samaksas 2017. un 2018.gadā valsts budžeta iestādēs *euro*

Avots: AUS

Aprēķina metodika: AUS neietver uz uzņēmuma līguma nodarbinātos.

TOP 10 iestādes ar lielāko nodarbināto skaitu

Valsts policija
6049

Valsts ieņēmumu
dienests
3632

Neatliekamās medicīnas
palīdzības dienests
3261

Valsts ugunsdzēsības un
glābšanas dienests
2830

Sociālās aprūpes centri
2916

Valsts robežsardze
2190

Ieslodzījuma vietu pārvalde
2399

Valsts sociālās
apdrošināšanas aģentūra
938

Nodarbinātības valsts
aģentūra
723

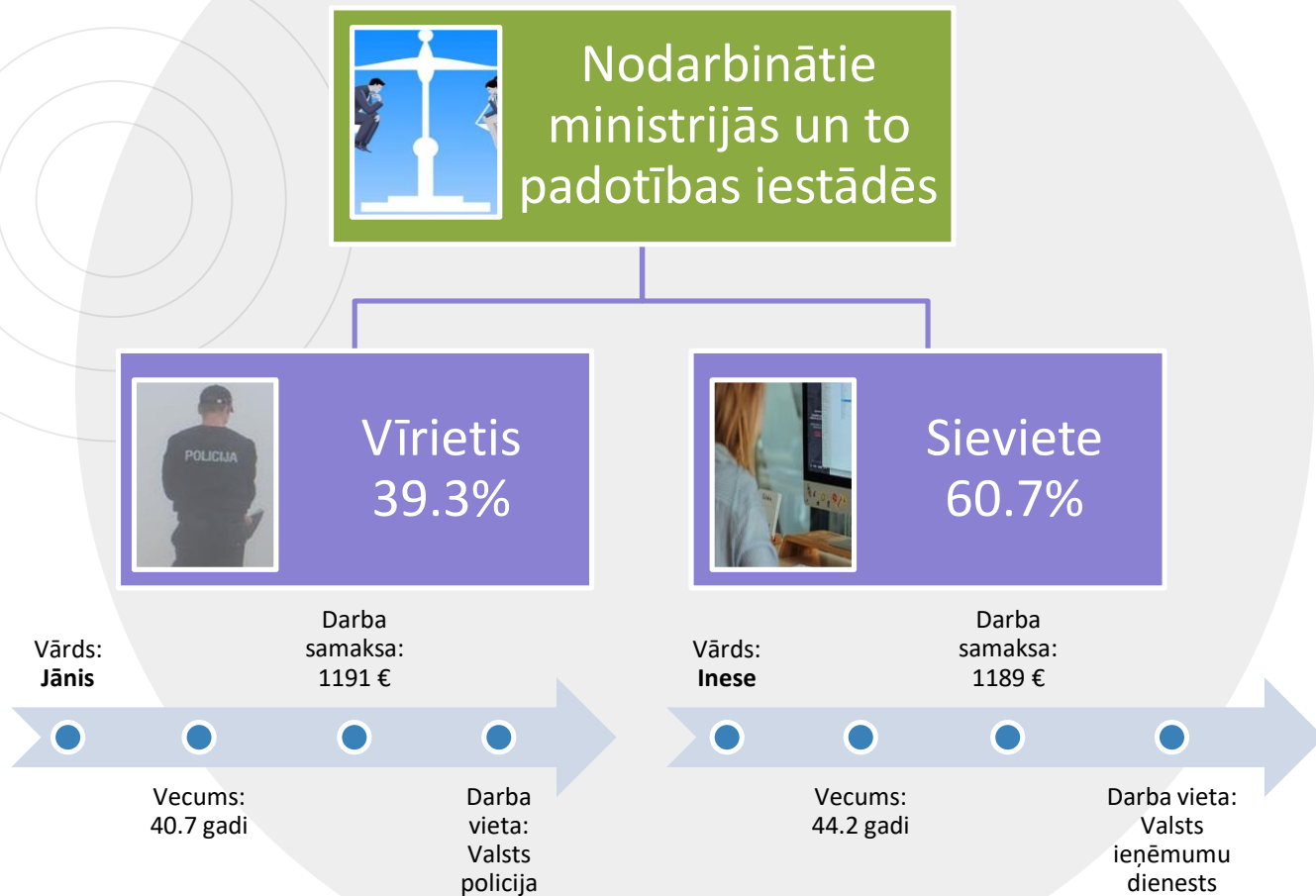

Lauku atbalsta dienests
712

Avots: AUS

Aprēķina metodika: AUS neietver uzņēmuma līguma nodarbinātos.

Vidējā nodarbinātā portrets valsts pārvaldē 2018. gadā

Kopsavilkums

- Valsts budžeta iestādēs ir nodarbināta tikai ~ piektā daļa no sabiedriskā sektorā nodarbinātajiem. Atbilstoši Valsts tiešās pārvaldes iestāžu un citu valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu atlīdzības un personu uzskaites sistēmai (turpmāk – AUS) valsts budžeta iestāžu nodarbināto skaitā ietver gan uz **darba līguma** nodarbinātos (bez Eiropas Savienības struktūrfondu projektos uz laiku nodarbinātajiem), gan dienesta attiecībās esošos ierēdņus un amatpersonas, savukārt Centrālā statistikas pārvalde (turpmāk – CSP) bez iepriekš minētajiem, ietver arī uz **uzņēmuma līguma** nodarbinātos. Līdz ar to valsts budžeta iestādēs nodarbināto skaits atbilstoši AUS ir par ~3 tūkstošiem mazāks nekā atbilstoši CSP sniegtajai informācijai (3.slaidis).
- Vidējā darba samaksa pieaug ik gadu gan valsts budžeta iestādēs, gan privātajā sektorā (avots: CSP dati – visu komercsabiedrību reģistrā ietvertu komersantu nodarbināto (611 995 nodarbinātie) vidējā darba samaksa) un vērojams būtisks minimālās darba algas pieaugums, tomēr % vidējās darba pieaugums 2018. gadā, salīdzinot ar 2008. gadu, valsts budžeta iestādēs ir vismazākais (7.slaidis)
- Ekonomiskās krīzes periodā (2008.-2010.g.) valsts budžeta iestādēs strauji samazinājās nodarbināto skaits, 2012. gadā sasniedzot rādītāju ~58 tūkstoši nodarbināto. Pēdējo četru gadu laikā nodarbināto skaits ir saglabājies praktiski nemainīgs. Vidējai darba samaksai iezīmējas stabili augšupejoša tendence, 2018. gadā tā sasniedza 1160 *euro* jeb 8.2% pieaugumu, salīdzinot ar 2017. gadu. Intensificējot darbu ES fondu līdzekļu apgūvē, no 2017. gada palielinās ES fondu finansētu uz laiku nodarbināto skaits, taču tās ir amata vietas, kas izveidotas uz noteiktu laiku. Nodarbināto skaits, ietverot ES fondu projektu ieviešanā uz laiku nodarbinātos – uz laiku izveidotās amata vietas - 2017. gadā bija 58.4 tūkstoši, bet 2018. gadā 58.6 tūkstoši.
- Atbilstoši vidējās darba samaksas pieauguma tendencei pieaug arī darbinieku skaits ar lielāku darba samaksu, attiecīgi samazinoties nodarbināto skaitam ar zemāku darba samaksu. Tomēr joprojām lielākā nodarbināto daļa saglabājas grupās ar darba samaksu (bruto) no 700 līdz 1500 *euro*. Vienlaikus samazinās nodarbināto skaits grupā ar darba samaksu no 700-1000 *euro*, attiecīgi pārvirzoties uz grupu 1000-1500 *euro* (9. slaidis).
- Lai salīdzinātu līdzīgas vērtības amatu vidējo darba samaksu valsts pārvaldē un privātajā sektorā, tiek izmantota amatu klasifikācija mēnešalgu grupās (10.slaidis). Atbilstoši Fontes Vispārējā atalgojuma pētījuma datiem, pētījuma izlasē par privāto sektoru ir pārstāvētas 226 atsevišķas juridiskas vienības ar 49 640 nodarbinātajiem (par periodu 2017.g.maijs-2018.g.aprīlis). 14.-16. mēnešalgu grupā vidējā darba samaksa ievērojami atpaliek no līdzīgas vērtības amatiem noteiktās darba samaksas privātajā sektorā. Šajās grupās klasificēti dažādu līmeņu vadītāji.

Secinājumi:

Valsts budžeta iestādēs nodarbināto skaits pēdējo četrus gadus laikā (no 2015.gada) ir gandrīz nemainīgs: aptuveni 58.1 tūkstoši nodarbināto, **2018. gadā: 58 tūkstoši nodarbināto.**

Vidējā darba samaksa valsts budžeta iestādēs pēdējo četrus gadus laikā pieaug ik gadu vidēji par **4.7 % - 8.5%.**

2018. gadā vidējais darba samaksas pieaugums ir **8.2%**, salīdzinot ar 2017. gadu, sasniedzot **1160 euro.**

Tomēr amatu ar sarežģītāku darba raksturu un augstāku atbildības līmeni, piemēram, dažādu līmeņu vadītāju un augsta līmeņa speciālistu, vidējā darba samaksa **ievērojami atpaliek no līdzīgas vērtības amatiem noteiktās darba samaksas privātajā sektorā,** un, jo augstāk vērtējams amats, jo lielāka ir atbildības atšķirība starp publisko un privāto sektoru. Tas nozīmē, ka atbildīgāko amatu veicēju piesaiste un noturēšana valsts pārvaldē kļūst arvien sarežģītāka, bet tieši šiem amatiem ir vislielākā ietekme uz lēmumu pieņemšanu par valsts pārvaldes modernizāciju un darba efektivitātes un procesu pilnveidošanu.

Ziņojumā izmantotie jēdzieni

- **AUS** - Valsts tiešās pārvaldes iestāžu un citu valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu atlīdzības un personu uzskaites sistēma
- **CSP**- Centrālā statistikas pārvalde
- **Darba samaksa** - ietver mēnešalgu, piemaksas, prēmijas un naudas balvas. Darba samaksa tiek norādīta bruto - pirms nodokļu nomaksas
- **Fontes** - SIA "Fontes Vadības konsultācijas "
- **Ierēdnis** - persona, kas tiešās valsts pārvaldes iestādē veido nozares politiku vai attīstības stratēģiju, koordinē nozares darbību, sadala vai kontrolē finanšu resursus, izstrādā normatīvos aktus vai kontrolē to ievērošanu, sagatavo vai izdod administratīvos aktus, sagatavo vai pieņem citus ar indivīda tiesībām saistītus lēmumus
- **Mediāna** - sakārtotas datu kopas centrālā vērtība (piemēram, 700 ir šādas datu kopas mediāna: 430, 500, **700**, 900,1200).
- **Vidējā darba samaksa** – tiek aprēķināta, dalot atskaites perioda kopējo darba samaksu ar pilna laika (40 darba stundas nedēļā) nodarbināto skaitu (6.-11. slaidis) vai dalot atskaites perioda kopējo darba samaksu ar kopējo faktiski nodarbināto skaitu (5. slaidis).

Noderīgas saites

- Atlīdzības likums - Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu (darbinieku) atlīdzību nosaka Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likums - <https://likumi.lv//ta/id/202273?&search=on>
- Valsts civildienesta likums - <https://likumi.lv/doc.php?id=10944>
- Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu un ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonu ar speciālajām dienesta pakāpēm dienesta gaitas likums - <https://likumi.lv/doc.php?id=138750>
- Noteikumi par valsts tiešās pārvaldes iestāžu un citu valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu (darbinieku) atlīdzības un personu uzskaites sistēmu - <https://likumi.lv/ta/id/295098-noteikumi-par-valsts-tiesas-parvaldes-iestazu-un-citu-valsts-un-pasvaldibu-instituciju-amatpersonu-darbinieku-atlidzibas>

Paldies!

Jautājumiem:

cilvekresursi@mk.gov.lv